Jolsvai András

A dolgok állása

Mindkét szemünk sír, viszont a fülünk, az nevet.

Ez úgy jön ki, ha az ember megnézi a Ludwig Múzeumban a Breaking the Frame – Making Future címmel ellátott kiállítást, s aztán meghallgatja az Esterházy Award kuratóriumának elnöki beszámolóját a megnyitón. Amit látunk, attól nem leszünk túl boldogok. Csupa agresszió, elveszettség, csonkoltság, feszültség, csupa eltört élet: a mai fiatal magyar képzőművészet látlelete a környező világról. Amit hallunk, annak viszont feltétel nélkül örülhetünk. Hogy a díj, melyet 2009-ben alapított az Esterházy Alapítvány, mára a legjelentősebb magyar képzőművészeti magándíjjá nőtte ki magát. Mert ez a díj nemcsak a kétévente kiosztott (három) fejenként ötezer euróból és egy szép diplomából áll (melyen, mint megtudtuk, az Aranygyapjas Rend motívumai térnek vissza: Mária Terézia, köszönjük!), hanem újabb lehetőségek sorából is. Az alapítvány továbbra is figyeli és segíti a pályázatain nyertes művészeket, kiállítási lehetőségeket teremt számukra és műveket rendel tőlük. A Ludwig Múzeum munkatársai pedig a hazai karrier lehetséges lépcsőit biztosítják (már azzal is, hogy elegáns, nagyszabású kiállításon mutatják be a

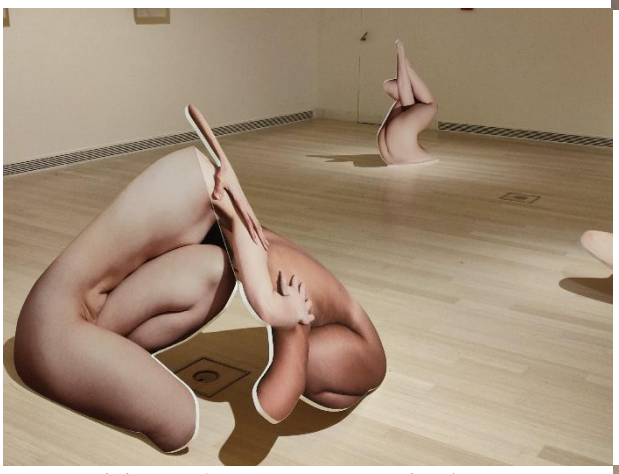

zsűri által kiválasztott műveket, művészeket: idén a 262 pályázatból tizennyolcat ítéltek bemutatásra méltónak.) Egyszóval az Esterházy Award mára jóval több, mint egy díjakkal honorált verseny: valóságos belépő a nemzetközi képzőművészeti világ vérkeringésébe.

Miközben tehát felhőtlenül

örülünk annak, hogy ez a díj létezik, és évről évre nagyobb rangot vív ki magának, nem tudunk nem szomorkodni azon, hogy mennyire nincs a mai Magyarországon mecénási kultúra. Hogy mennyire nem érték ma a könyv, a kép, a kotta. Hogy hiába gazdagodik az ország egy százaléka napról napra, csodás mértékben (a saját erejéből, természetesen), nincsenek olyan díjak, alapítványok, felajánlások, melyek életben tudnák tartani a hazai kultúrát. (Ha már az államnak, szegénynek, nem telik rá.) Sőt, az eddigi díjak is sorra szűnnek meg. (Ha a Príma Primissimát hoznák fel ellenpéldának, arra azt mondanám, hogy

az nem az alkotásokat, hanem az alkotók -- közszereplők, élsportolók -- társadalmi helyzetét honorálja, és magánjellege is erősen vitatható – mindazonáltal éljen és virágozzék még sokáig.) Mindenesetre van abban valami szomorúságos, hogy a legjelentősebb magyar képzőművészeti magándíj

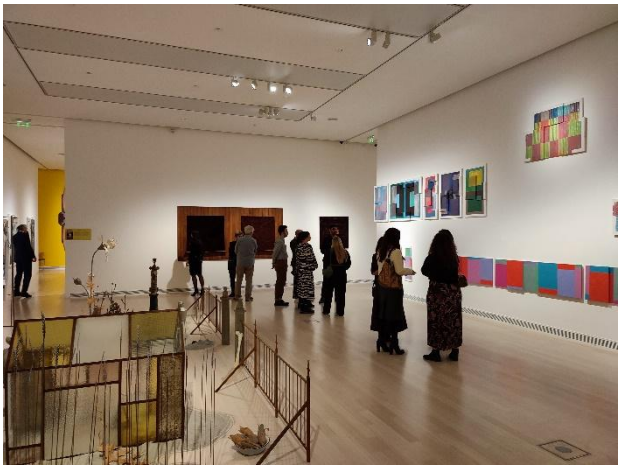
osztrák, még ha az Esterházy családot egykor ezer szál kötötte is Magyarországhoz.

Na, de vissza a szemekhez, fülekhez. Az idei kiállítás címe (tudtuk meg a zsűri egyik tagjától, Szegedy-Maszák Zsuzsannától) arra utal, hogy a művek többsége igyekszik kitörni a festészet hagyományos keretei közül, három dimenziós térben gondolkodik, összemossa a festészet (rajzolászat) és a szobrászat határait: arról nem is beszélve, hogy anyaghasználata is szakít a megszokott utakkal: hiába, manapság nem könnyű fiatal képzőművésznek lenni. Manapság nem járhatunk kitaposott ösvényeken, minden napra kell egy új izmus, minden nap szakítanunk kell a régivel. (A tegnapival.) Nos, itt szakításban nincs hiány, mind a tizennyolc alkotó (ami a kiírás szerint 45 év alatti művészt jelent, a többségük, mint rövid életrajzukból kiderül, harmincas évei elején jár) súlyt helyez rá, hogy a látogató, ha már látogat, hökkenjen is. (Itt most dicsérek, ha nem vették volna észre.)

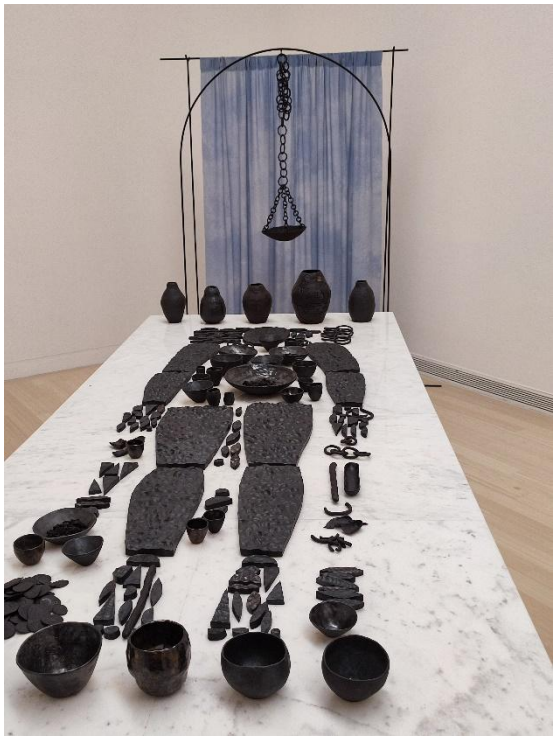

A három díjazott közül kettő tökéletesen beleillik a fent vázolt fősodorba. Horváth Gideon Hátralevő történetek című kompozíciója érzékenységről és sebezhetőségről vall vad növények és szelíd faunok segítségével, Trapp Dominika grafikáinak már a címe is mindent elárul: Behálózva, eljegyezve, becsapdázva. A harmadik díjazott

mű, melyet a Mendreczky Karina—Kortmann-Járay Katalin szerzőpáros alkotott, s melynek Hova tűnt a sok virág? a címe, látszólag békés, ne mondjuk idilli tájat ábrázol. (Installál.) Házikó, szerpentinek, utak, száradó fehérneműk. A háttérből halk zene szól. Ám ha jobban odafigyelünk, felismerhetjük, hogy az a zene Pete Sieger ikonikus dala, a Hova tűnt a sok virág? (melyet sokan Marlene Dietrich előadásában ismernek), és tényleg, ha jobban megnézzük, az egész műalkotás a hiányról szól: a mesebeli helyszín mögött félelmes hiátusok fenyegetnek.

Tényleg: hová tűnt?

Fotó: Tanyi Adrienne